

KONING EN GRONDWET.

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD

VOOR DE GRAAFSCHAP ZUTPHEN.

Dit Blad verschijnt iederen Woensdag morgen. Behalve bij de Uitgevers, worden bestellingen aangenomen door de Agenten de H. H. W. H. STENFERT KROESE, te *Arnhem*, A. TJADEN, te *Deventer*, J. P. V. CAPPELLE, te *Doetinchem*, C. H. WESSER, te *Zevenaar*.

De prijs is per drie maanden, franco per post 85 Cts.; binnen de Stad 70 Cts.
Afzonderlijke nummers 10 Cts.

De prijs der Advertentiën is van *een tot vier* regels 65 Cts.; voor elken regel meer 15 Cts. behalve 35 Cts. zegelregt voor elke plaatsing.

Advertentiën en ingezonden stukken dienen *uiterlijk* Dingsdagmorgen aan de drukkerij te zijn. In spoedvereischende gevallen gelieve men regtstreeks aan den drukker W. BECKING te *Doesborgh*, te adresseren.

Uitgevers: J. SCHOONMAN, te *Zutphen* en W. BECKING, te *Doesborgh*.

EEN DURE TIJD.

I.

Algemeen is de klacht onder alle standen van de maatschappij: *„wat is het een dure tijd!”*! Grijzaards vertellen hunnen kinderen en kindskinderen, hoe weinig de eerste levensbehoeften in hunnen tijd kostten en hoezeer niet alleen de levensmiddelen, maar ook de huishuur en alles wat men meer of minder noodig heeft in prijs gestegen is. Enkele dingen, dit moeten zij toegeven, zijn goedkooper geworden, zooals de manufacturen; maar, klagen zij, deze stoffen zijn daarom ook veel slechter dan vroeger; deugdelijke stof, die men jaren lang kan gebruiken, vindt men niet meer en bij slot van rekening wint men dus niets bij dien verlaagden prijs, omdat de kleederen ook des te eerder versleten zijn. Wij erkennen dat de prijzen van de meeste benodigheden hooger zijn dan vroeger, maar gelooven niet dat dit juist een ramp is. Wel voor een gedeelte der burgers, voor de ambtenaars. Op het platte land kan men slechts enkelen van die ongelukkigen zien. De onderwijzers, wier bezoldiging hen vroeger dwong om fatsoenlijke armoede te lijden, zijn thans grootendeels in staat gesteld, om, in hunnen stand, allezins in hunne behoeften te voorzien en het is een geluk voor het opkomend geslacht, dat het onderwijs zal ontvangen van menschen, die niet met een uitgehongerd gelaat bijna bezwijken onder den last die hun op de gebogene schouders geladen wordt. Geen wonder dat de onderwijzers vroeger dikwijls korzelig en wrevelig waren, zoodat de gevolgen van het onderwijs gewoonlijk meer aan het lichaam dan aan den geest der leerlingen zichtbaar waren. Maar enkele secretarissen en burgemeesters van gemeenten en al te veel predikanten zijn op het platte land de treurige tooneelden van de ellendigste aller rampen, van eene armoede die gedwongen is zich steeds fatsoenlijk voor te doen en toch binnenshuis gebrek lijdt. Maar wilt gij eene groote menigte van die ongelukkige wezens bijeen zien, begeef u dan naar de groote steden, vooral naar de residentie, naar den Haag. Daar ziet gij een tal van jassen en rokken, wier snede nog van eenige jaren herwaarts dagteekent, wier kaalheid en versletenheid, hoe zorgvuldig ook door het schuieren en strijken bedekt, eene rust schijnt te zoeken, die de armoede van hunnen bezitter hun nog niet kan, noch mag veroorloven. Kent gij die menschen, wier betrekking het medebrengt, dat zij heeren zijn en die te huis een vrouw en kinderen hebben, in wier

behoefte zij met de grootst mogelijke moeite niet kunnen voorzien? Kent gij die rampzaligen, die om geen brood kunnen bedelen, maar die er maar al te vaak gebrek aan hebben, omdat het kwartaal van hun inkomen reeds lang verteerd is en die niets op krediet kunnen krijgen, omdat bakker en slager, die weten hoe velen voor hen reeds recht hebben op het traktement, gezegd hebben, dat mevrouw dan eerst weder iets nieuws kan krijgen, wanneer het oude betaald is. Die armen! die van den morgen tot den avond voor hunnen lessenaar zitten en te huis en op het bureau zich afpijnigen in het zoeken naar middelen, om hun toestand te verbeteren en dit dag in, dag uit doen tot dat zij eindelijk in 't graf rust vinden, om hun plaats aan een ander ongelukkigen zwoeger na te laten, die ook weder op zijn beurt een ongelukkige weduwe en kinderen nalaat. Plaats eens eene advertentie om eene huishoudster en gij zult honderden aanvragen van dochters van predikanten en ambtenaren krijgen. Voor die menschen is het een ongelukkige en dure tijd. Hunne inkomsten zijn met den tijd niet medegegaan en nog berekend naar jaren, toen koren en vee misschien voor een derde van hunnen tegenwoordigen prijs verkocht werden. Zij lijden honger en gebrek. Maar hoe daarin te voorzien? De schatkist van het rijk zoowel als van de gemeente, moet de diensten van hen die hunne krachten aan hun dienst wijden beter beloonen: zoo kan het niet blijven. Wel blijft er hier in 't land nog eene groote concurrentie, zoo dikwijls er eene betrekking, hoe klein ook openvalt, maar dit moet en zal anders worden. Want de grond hiervan is gelegen in de laffe voorliefde, die wij voorzichtige Nederlanders voor een vast inkomen hebben, omdat men daarop vast kan rekenen. Moge het al zoo schraal zijn, dat het op lange na geen bestaan oplevert, die een vaste betrekking heeft, wordt verre boven ieder ander gesteld, wiens hoofd of hand hem den kost wint. Iemand die met anderen durft concurreren en door handel, industrie of landbouw zich en de zijnen kan onderhouden, verdient allen lof, omdat het een bewijs is, dat hij zijn eigen krachten te recht vertrouwd heeft en ze niet voor een klein loon aan de dienst van ondankbare meesters heeft willen verkoopen. Deze voorliefde voor den ambtenaarsstand zal wel van zelf weggaan en het jonge geslacht zal zijne krachten liever wijden aan den fabriek- of veldarbeid, om zich een onafhankelijk en ruim bestaan te verschaffen, in plaats van zulk een rampzalig leven voort te slepen. Dan zal de regering of de kerk, wil zij in haren dienst voorzien, de

ambtenaren beter moeten beloonen. Immers dan zal er minder navraag naar die bedieningen komen en het eenige maar zekere middel om dus tot verbetering te komen, is het voorgestelde. Dwaas is het dus, om de studie op de Akademies door beursen aan te moedigen, zooals de regering op de nieuwe begroting heeft voorgesteld. Moeten dus alle knappe hoofden naar de akademies? Zijn er geen leeglopende advokaten en geneeskundigen genoeg? Moeten er nog meer proponenten en meesters in de rechten gebakken worden, om te hunkeren naar ellendig bezoldigde predikants- of rechtersplaatsen? Laat men liever die gelden tot betere doeleinden besteden!

Wij hopen de volgende maal te vervolgen en nog eenige midelen tegen den duren tijd aan de hand te geven.

OVERZICHT DER POLITIEKE BERICHTEN. BUITENLAND.

De optreding van den Heer *Fould* als minister van finantiën, heeft nog niet dadelijk die gewenschte gevolgen, welke men er zich van had voorgesteld. Frankrijk zal zich niet ontwapenen, dus Engeland ook niet; Pruisen en Oostenrijk, zullen zonder geld, elk een groot leger moeten onderhouden, en dat alles uit vrees, voor hetgeen men een volgend jaar te duchten heeft.

De indruk, door de vredesberigten uit Parijs teweeg gebracht, is niet overal gelijk, ten minste in Pruisen meent men dat, als Napoleon zegt: *«l'empire c'est la paix»* hij andere plannen heeft dan ontwapening. De *Times* bespreekt den toestand van Frankrijk uit een financieel oogpunt, en zegt: dat wanneer Frankrijk op het ingeslagen pad van uitgaven voor leger en vloot wil voortgaan, zijne finantiën weldra even heerlijk zullen staan als de Oostenrijksche. Frankrijk zou het echter den man niet vergeven, die het nationaal crediet zoo vernietigde. Wil de keizerlijke regering dus slechts de uitgaven beter trachten te dekken, om den toestand van gewapenden vrede te handhaven, *Napoleon* doet dan bepaald zoo groote uitgaven voor de vloot, om Engeland te kunnen trotseren, en de uitgaven voor het leger moeten slechts dienen, om het weldra over Europa te verspreiden, en het verder door de naburen te doen onderhouden.— Zulk een spel zou den Keizer duur te staan kunnen komen. Er is echter geene keus over. Frankrijk moet het voorbeeld der ontwapening geven, of niemand zal aan de schoone woorden van den Keizer of van zijn *Moniteur* geloof slaan, evenmin als aan de bepaald vredelievende ontwerpen van den nieuwen Franschen minister van finantiën.

Dat de finantiën slecht staan, kan blijken uit hetgeen den 20 dezer in *de rue St. Honoré* op de muren aangeplakt stond, namelijk een schotschrift van den volgenden inhoud: *«Oproeping van crediteuren in het faillissement van heer Lodewijk Napoleon Bonaparte.* De nationale regtbank benoemt den heer *Fould* tot regter-commissaris in den faillieten boedel, en heeft verder bevolen dat de falliet naar het huis van bewaring te Clichy zal worden overgebracht; zullende eerstdaags tot den publieken verkoop zijner roerende en onroerende goederen worden overgegaan.»

Het document is onmiddellijk door politie-agenten afgescheurd.

Nieuwe belastingen zullen zeker in Frankrijk ingevoerd worden. Zoo noemt men die op de Pianino's, Lucifers en Sigaren die meer dan 15 centimes kosten; dat zijn zoo als men het uitdrukt Sigaren van weelde.

Het *Journ. des Débats* bevat een artikel, waarin het op het gevaar wijst, dat de R. Kath. kerk loopt, door de voortdurende bezetting van Rome. *«Als de Italianen, zegt het blad, aan het slot van dit artikel, zien, dat het wereldlijk gezag des Pausen niet meer beschermd wordt in naam der verdragen, maar in naam van eene soort van*

dogma; als zij zien hoe men verkondigt, dat hunne onderwerping onontbeerlijk is voor de geestelijke vrijheid van den opperpriester, dan kan het niet anders of zij zullen den priester in de vijandige gezindheid begrijpen, die hun tegen den vorst bezielt, en de godsdienst beschuldigen van al het kwaad wat in haar naam gesticht wordt.»

Sedert eenige dagen wordt te Rijssel de nieuwe wijze van telegraferen van den heer *Hugs* aangewend. Door middel van dit stelsel wordt eene dépêche, die van Rijssel naar Parijs wordt gezonden, dadelijk op de plaats van bestemming en tevens op de plaats van afzending op papier gedrukt, zoodat de telegraphist het telegram, dat hij verzendt, zelf kan controleren. De machine gelijkt op eene piano, met toetsen, die met de letters van het alfabet en de gebruikelijke teekens corresponderen. De geheele telegraphijn tusschen Rijssel en Parijs heeft, tengevolge van de aanwending van dit stelsel, vernieuwd moeten worden. De verkregen resultaten zijn zeer voldoende en men kan thans eens zoo veel telegrammen in denzelfden tijd verzenden als vroeger.

Te Nouvelles les Mons heeft een mijnwerker zijn 10jarig zoontje bij de voeten opnemende hem tegen den muur dood geslingerd, omdat het knaapje het stukje vleesch voor den vader bestemd had opgegeten. De ontaarde man was, na verder zijn maal gebruikt te hebben, rustig in de mijn gaan arbeiden. Op aanwijzing der vrouw, die 't huis komende, dadelijk haar man van den moord verdacht, werd hij gearresteerd en erkende hij het gruwelijk feit.

Uit Lissabon wordt gemeld, dat de paleizen van den Koning onderzocht zullen worden, daar men meent, dat de dood van zoovele leden van het vorstelijk gezin aan kwade koortsen, en die der Koningin, en der Koningin *Maria*, moeder van den thans overleden Koning, beiden aan keelontsteking, het vermoeden doet ontstaan, dat er welligt eene ziekteoorzaak aanwezig kan zijn.

Men meldt overigens uit Lissabon, omtrent de laatste dagen: De jeugdige vorst overleed den 11 Nov. 's avonds te 7½ ure, en nog vóór middernacht had de Raad van State het regentschap opgedragen aan dom *Fernando*, die de acte van opdracht onderteeke. Bij de grondwet was het buitengewone geval, dat zich voordeed, niet voorzien. Den volgenden morgen vroegtijdig werd eene proclamatie aangeplakt, waarbij de regent aan de natie kennis gaf van het overlijden des Konings, zijn veel beminden zoon, en verklaarde dat hij, bij afwezigheid van den wettigen troonopvolger, het regentschap des rijks tot diens terugkomst heeft aanvaard. Voorts zwoer hij in dat stuk gehoorzaamheid aan de grondwet, de handhaving der Katholieke, Apostolische en Roomsche godsdienst en de naleving van de wetten des rijks; eindelijk zwoer hij trouw aan den nieuwen Koning, zijn veelbeminden en hooggeschaten zoon dom *Luis I.* Vóór dat het regentschap aan den vader des Konings werd opgedragen, hadden al de leden van den Raad van State, ter voldoening aan de Portugesche hof-étiquette, de eer, de pas verstijfde hand van den ontslapen Koning te kussen. De 13 werd het lijk geopend, en de deskundigen verklaarden, in het procesverbaal der schouwing, dat de lijder bezweken was aan de aanvallen van een der gevaarlijkste koortsen, waarvan de oorzaak in de uitdamping van drassige gronden moet gezocht worden. Geruchten van vergiftiging werden dadelijk onder het volk verspreid en vonden ingang; doch de dagbladen komen met verontwaardiging daartegen op.

GEMENGDE BERICHTEN.

Wegens geschil met den Burgemeester, heeft de Kamer van Koophandel te Zutphen haar ontslag ingediend.

De definitive rigting voor de uitbakening van den spoorweg van Zutphen naar Zwolle is dezer dagen door den minister vastgesteld. De lijn zal loopen van Zutphen,

tusschen 't Joppe en Gorssel door, om achter de snippling Deventer te bereiken; van daar buigt de lijn noordwaarts om, en loopt door de kom der gemeente Olst en Wijhe, naar de zuidzijde van Zwolle.

Even als in 1711, 1761 en 1811, viert ook in 1861 Bornhof te Zutphen zijn gedenkdag. Omtrent die stichting meldt het *Handbl.*:

In het begin van de 14 eeuw woonde in Zutphen een achtenswaardig man, genaamd *Borro*, kanonnik der St. Bavo's kerk. Bij uiterste wilsbeschikking in het jaar 1320 in cathedra petri, vermaakte hij zijn huis en hof aan de huiszittende armen alhier en bepaalde tevens, dat het ten allen tijde zoude moeten blijven strekken ter opname van oude, ziekelijke en zwakke Christenen. Zijn doel was kennelijk, om de door de stad verspreid wonende huiszittende armen in een punt te vereenigen en alzoo en hun lot te verbeteren en de administratie gemakkelijker te maken.

Het jaar van zijn overlijden is niet bekend; voor het eerst echter wordt gewag gemaakt in het jaar 1348 van het huis en de goederen der huiszittende armen in de stukken in het Bornhof berustende, en vermoedelijk zal alzoo zijn testament niet veel vroeger door zijn dood zijn bekrachtigd.

In 1673 werden er 43, in 1811 104 en nu worden er 128 oude mannen en vrouwen in het huis Bornhof verpleegd.

Maandag 11. werd in den Raad te Doesborgh de zaak behandeld van het brug- en veergeld. In eene vorige raadsvergadering werd reeds het een en ander over deze zaak gesproken, eene *derde* vergadering zal nu eene eindbeslissing uitlokken. Dit is echter bekend, dat het veerhuis verpacht zal worden, afgescheiden van het veer zelf. Volgens het verklaren van een der leden van den raad, zal dit der stad een voordeeltje van niet minder dan f 3000 'sjaars, zegge drie duizend guldens, opbrengen; wanneer dit gevoelen gemotiveerd was, zouden wij er ons misschien mede kunnen vereenigen; op losse gronden echter zulks te zeggen, vinden wij betreuenswaardig, omdat het hier de eer geldt van een man en huisvader, die verscheiden jaren aanspraak kon maken op de achting van Doesborghsch ingezetenen, en die nimmer moeite ontzag en alle gevaar trotseerde, om den ingezetenen de passage over het veer geriefelijk te maken.

Bij de laatst gehouden beestenmarkt te Doesborgh waren aangebragt 14 stuks vee; het vette vee was prijshoudend.

Toen ook onder de schapen te Echten zich de pokken openbaarden, heeft men er de inenting met het beste gevolg toegepast; geen der schapen is er nog gestorven.

Het *N. Dagblad van 's Hage* levert, bij gelegenheid van 't bekend worden van de memorie van beantwoording van den Minister van Binnenl. Zaken, een eerste artikel over de onhoudbaarheid van den tegenwoordigen toestand, waarin de parlementaire regeringsvorm „nu eens van de zijde der Tweede Kamer, dan weder van die der regering (als noodwendig middel tot zelfverdediging) wordt door 't slijk gesleurd.”

Het *N. D.* zegt verder: „Het is diep betreuenswaardig en, zoo de constitutionele regering niet voor goed in ons vaderland zal ondergaan, is het hoog tijd, dat de Koning, gedachtig aan het *Je Maintiendrai*, gedachtig aan de grondwet, krachtig optrede. Dan is het hoog tijd, dat hij een ministerie benoeme, dat door eenheid van kracht op het gebied der beginselen, eerbied weet in te boezemen en paal en perk te stellen aan de vernielingswoede eener faktie, die het ongeluk van ons land dreigt te worden, en tegelijker tijd op zijn trouw en eerlijk volk een beroep doe, om hem te omgeven van eene nieuwe vertegenwoordiging, waarin de geest der meerderheid een andere zijn zal dan volslagen bedorven.”

De Delftsche Academie is voor twee maanden geschorst. Dientengevolge heeft de Raad der stad Delft den 23 Nov. een adres aan Z. M. gezonden, nopens de sluiting van de academie voor den tijd van 2 maanden. De stad zegt, dat dit besluit bezorgdheid verwekt; dat sedert de vestiging der academie de stad in bloei en welvaart, in stoffelijke en zedelijke ontwikkeling is toegenomen, een aantal nieuwe huizen zijn gebouwd, enz.; dat het verlies van de academie de ondergang van Delft zal zijn. Zij beveelt de stad in Z. Ms. bescherming en verzoekt de heropening van de academie.

De Leidsche Academie heeft bij missive zijne deelneming aan het Delftsche corps betuigt in den strijd, dien het voert voor de vrijheid der wetenschap.

Prins *Frederik* heeft f 300 geschonken voor den opbouw eener R. K. Kerk te Beek, onder Prinsenhage.

Te Hoorn zijn onder oud papier, door een arm man opgekocht, Spaansche effecten; het zoontje had er een van om zijn schoolboek gedaan, en dit werd door den meester als papier van waarde herkend.

In Rusland bestaat eene zeer zonderlinge inrigting, namelijk het keizerlijk hôtél voor invallidepaarden, gevestigd in het park van Tzarkoe-Selo voor die beesten, welke het voorrecht hebben gehad in de persoonlijke dienst des Keizers te zijn. Een speciaal kerkhof is aan het hôtél toegevoegd, en grafsteen wijzen den naam aan van de gestorvene paarden, dien der vorsten, welke hen hebben bereden en, zoo daartoe aanleiding bestaat, de veldslagen en gedenkwaardige gebeurtenissen, waaraan zij hebben deelgenomen.

ADVERTENTIE.

De Notaris MISPELBLOM BEIJER, zal op den 7 December e. k., bij inzet en den 21 dier maand bij toeslag, telkens des morgens elf uur, in het logement bij den Heer BERGHUIS te *Lochem*, publiek verkoopen: Een solide gebouwd HEERENHUIS met 7 Kamers, Keuken, Kelder, Zolder, Welwaterpomp enz., in de Bierstraat te *Lochem*, OPEN PLAATSJE en TUIN daarbij, benevens annexe ruime SCHUUR en STALLING, uitkomende in de Achterstraat, zamen 6 r. 60 e., thans Logement, ook geschikt tot Winkelhuis en Fabriekinrigting, voorts eenige perceelen (zamen 3 b. 11 r. 40 e.) best BOUW- en WEILAND, in de onmiddellijke nabijheid der Stad en 2 KERK ZITPLAATSEN. Nadere informatiën te bekomen bij den Notaris voornoemd. Brieven *franco*.

De Notaris van der DUSSEN, zal, Vrijdag den 29 November 1861, des voormiddags 10 uur, ten woonhuize van M. HOVENK, in *Rhienderen*, onder *Brummen*, publiek, erfhuishoudwijze, verkoopen:

Eenige MEUBILAIRE- en andere ROERENDE GOEDEREN, als: Kabinet, Kast, Tafels, Stoelen, Koper, Tin en Aardewerk; Melk- en Deelgereedschap, 1 Kar, 1 dito met huif, 1 Wipkar, Ploeg, Eggen, Kafmolen, 1 bruin Merriepaard, dragtige Koeijen, 3 Kalveren, 3 vette Varkens, een partij Aardappelen, Knolrapen, Mangelwortelen, ongedorschte Rogge, Boekweit, Stroo, Hooi, Rikken, Brandhout, onderscheidene perceelen Els- en Wilgenhout, enz. enz.

